

Steenkoolland wordt topattractie

Een Duits stel laat trouwfoto's maken in de Italiaanse tuin in Mondo Verde, een van de attracties in Parkstad Limburg.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Parkstad Limburg

Parkstad Limburg

LANDGRAAF

De mijnregio rond Kerkrade en Heerlen stond ooit bekend als troosteloos en lelijk. Deze maand won de streek een prijs als 'beste bestemming ter wereld'.

VAN ONZE VERSLAGGEVER VINCENT SONDERMEIJER

Twee ezeltjes duwen hun snuit door de omheining van hun weide. Ze happen enthousiast naar de broodkruimels die het Duitse echtpaar Sammet voor hen uitstrooit. Onder de blauwe lucht en in het groene gras lijkt het een tafereel in een Tiroler alpenwei.

Maar de Sammets zijn in het Landgraafse tuinen- en dierenpark Mondo Verde, een van de best lopende attracties van Zuid-

Limburg. Tien jaar geleden ging Mondo Verde failliet, maar in 2006 namen twee Friese broers het park over, knapten het op en breidden het dierenpark uit met tientallen diersoorten. Nu trekt het een half miljoen bezoekers per jaar.

De ontwikkeling van Mondo Verde lijkt exemplarisch voor de regio. Parkstad Limburg, een stedelijk conglomeraat in Zuidoost-Limburg met onder meer Heerlen, Kerkrade en Landgraaf, werd vanaf eind jaren zestig hard getroffen door de mijnsluiting. Duizenden kompels verloren hun baan. Van de welvaart die de mijnindustrie de streek decennialang had opgeleverd, bleef weinig over. Het gebied kwam te boek te staan als grijze vlek op de groene Limburgse landkaart.

Maar na de eeuwwisseling kwam het zo goed als afwezige toerisme tot bloei door nauwe samenwerking tussen gemeenten, provincie en ondernemers. Nu werken 5.800 mensen in de sector. In 2015 gaven toeristen in Parkstad 370 miljoen euro uit, bijna drie keer zoveel als twaalf jaar eerder.

Het succes leverde Parkstad Limburg deze maand de prijs op voor 'beste bestemming ter wereld' van brancheorganisatie World Travel and Tourism Council (WTTC) - ten koste van idyllische kandidaten uit Zwitserland en Zuid-Afrika. De jury preeste Parkstad vooral om de transformatie van grauw, voormalig mijngebied naar bruisende toeristenbestemming.

'De regio heeft zichzelf moeten herontdekken', zegt de Kerkradse historicus Bart Gielen. Hij schreef in 2005 het essay *Once upon a time in the south over Limburg* na het mijntijdperk. De Parkstedelingen hadden volgens Gielen behoefte aan een nieuwe identiteit, nadat ze door de mijnsluitingen hun trots over de florerende mijnindustrie hadden moeten opgeven.

'Bijna al het mijnerfgoed werd al snel na de sluiting platgegooid', zegt Gielen. Daardoor groeide een nieuwe generatie op die de mijnen niet meer bewust had meegemaakt. 'Wie zijn wij eigenlijk, vroegen zij zich af. Naast de mijnen was er eigenlijk niets. Het toerisme gaf hun een nieuwe identiteit.'

Ook streekhistoricus Paul Borger denkt dat het toerisme goed is voor Parkstad. 'Er kwam na de mijnen wel wat industrie naar Zuid-Limburg, maar die bood geen afdoende vervanging. Het toerisme heeft veel werkgelegenheid opgeleverd. We zijn er tevreden mee, al was het maar omdat we als streekbewoners natuurlijk zelf ook al die attracties bezoeken.'

In de jaren zeventig zag Borger het mijnlandschap veranderen. De steenberg van een van de oude mijnen, waarop hij vanuit zijn toenmalige huis in Brunssum uitkeek, veranderde in een groene golfbaan. 'Er is nu helemaal niets meer te zien van de mijnen', mijmert Borger. 'Dat is wel weer jammer.'

Skihelling

De steenberg van de mijn in Landgraaf bleef bewaard. De 239 meter hoge bult heet nu de Wilhelminaberg en geeft skihal SnowWorld zijn helling. Het is een van de grote toeristentrekkers in Parkstad Limburg die de laatste vijftien jaar zijn geopend, vaak met financiële steun van lokale overheden. Net als het even verderop gelegen Mondo Verde, dientuin GaiaZOO en wetenschapsmuseum Continium in Kerkrade.

Dat mede door het toedoen van die trekpleisters de toeristenbestedingen in Parkstad Limburg bijna zijn verdrievoudigd, is 'zeer bijzonder te noemen', zegt toerismedeskundige Jeroen Klijs

van hogeschool NHTV in Breda.
'Ter vergelijking: in Zeeland stegen de bestedingen van toeristen tussen 2007 en 2011 met slechts 10 procent.'

Ondanks het succes is achteroverleunen er voor Parkstad Limburg niet bij. 'Je moet je afvragen: betreft het vooral dagtoerisme of verblijfstoerisme?', zegt Klijs. Het eerste, in het geval van Parkstad: ruim 80 procent van alle bezoekersbestedingen kwam vorig jaar van dagjesmensen. Dat is een potentieel probleem, want om de groei in het dagtoerisme vast te houden, zijn hoge investeringen nodig. Het rendement daarop is relatief laag.

Als Parkstad het succes wil vasthouden, moet het bezoekers overhalen langer te blijven. Samenwerken met andere toeristenregio's als Maastricht en Heuvelland kan een deel van dat probleem oplossen. In 2018 gaat bovendien een gloednieuwe ringweg rondom Parkstad open. Deze zogenoemde 'leisure ring' moet de bereikbaarheid van de attracties verbeteren. De provincie heeft er 450 miljoen euro voor uitgetrokken.

Zo moet het ook voor Belgen en Duitsers makkelijker worden Parkstad te bezoeken. Vlak over de grens woont een omvangrijke en deels nog niet aangeboorde doelgroep. De Sammets leveren vast hun aandeel. 'Nu zijn we alleen, maar dikwijls nemen we vrienden mee. Die vinden het hier vaak zo leuk dat ze een abonnement nemen.'